

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avdelning 1

DOM
2010-12-01
Meddelad i
Göteborg

Mål nr
13746-10 E
Enhet 1:2

SÖKANDE

EVT Svenska AB, 556690-2507
Östen Johanssons gata 26
441 30 Alingsås

Ombud: Advokat Raynar Persson
Raynar Persson Advokatbyrå AB
Södra Ringgatan 6
441 30 Alingsås

MOTPART

GS Spårvagn AB, 556772-3902
Box 424
401 26 Göteborg

SAKEN

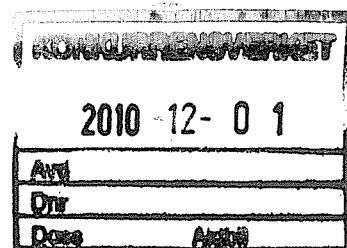
Överprövning enligt lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF)

DOMSLUT

Förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen av videosystem för spårvagnar, dnr 3335, ska göras om.

Förvaltningsrättens interimistiska beslut den 2 juli 2010 upphör härmed att gälla.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

Avdelning 1

DOM**BAKGRUND**

GS Spårvagn AB (GS Spårvagn) har genomfört en upphandling avseende videosystem för spårvagnar, dnr 3335. I meddelande om tilldelningsbeslut den 22 juni 2010 framgår att GS Spårvagn har beslutat tilldela AB Gothia Kameraövervakning (Gothia) upphandlingskontraktet.

Förvaltningsrätten har den 2 juli 2010 förordnat att upphandlingen tills vidare inte får avslutas.

YRKANDEN M.M.***EVT Svenska AB***

EVT Svenska AB (EVT eller bolaget) yrkar, såsom bolaget slutligen bestämt sin talan, i första hand att rättelse sker på så sätt att utvärderingen görs om utan beaktande av Gothias, Actia Nordic AB:s (Actia) och Skanska AB:s (Skanska) anbud samt att bolaget genom ändring av utvärderingen tilldelas upphandlingen. I andra hand yrkas att upphandlingen ska göras om. Bolaget anför i huvudsak följande. GS Spårvagn har vid sin bedömning brutit mot de grundläggande principerna i LUF. Detta har medfört att EVT lidit eller kan komma att lida skada.

1. GS Spårvagn AB:s poängutvärdering

Vid tilldelningsbeslutet erhöll Gothia högst poäng med 96 poäng och där efter kom Actia med 95 poäng följt av Skanska, Niscaya och VSN:s anbud med 70 poäng, varefter följde EVT med 69 poäng.

1.1 När det gäller skall-kraven finns det inte någon redovisning av om samtliga tio anbud har uppfyllt dessa eller inte, vilket strider mot hur anbudsprövningen ska gå till enligt förfrågningsunderlaget (FFU) och LUF. Underlåten uppfyllelse av dessa är dock diskvalificerande inför poängut-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**

värderingen (2.7 FFU). Underlåten tillämpning av skall-krav som ställts i förfrågningsunderlaget utgör otillåtet ändrade förutsättningar som strider mot LUF. Förstasidan av utvärderingstabellen handlar endast om kraven på leverantören. Där behandlas över huvudtaget inte skall-kraven avseende uppdraget eller upphandlingsföremålet.

1.2 När det gäller avsnittet poängutvärdering avseende Teknisk lösning/-Kvalitet/Option har det gjorts en poängutvärdering av optioner. Där anges redan i rubriken att denna del i utvärderingen avser optionerna enligt p 6.1, 6.3, 6.4 samt 6.5 och har en betydelse av maximalt 2 poäng. Om samtliga optioner finns redovisade i anbudet erhålls 2 poäng. I underlaget anges att det finns fem optioner, dvs. 6.1 – 6.5 (bil. 1, p 6). Det framgår redan av rubriken att förekomst/ickeförekomst av option i anbudet inte ens har medtagits vid denna bedömning. Detta strider mot hur anbudsprövningen skulle gå till och utvärderingen har därför blivit ofullständig och medfört felaktigheter.

1.3 Inspelning ska kunna ske när vagnen är avaktiverad och avstängd (bil.1, p 6.2). GS Spårvagn har anfört att detta inte är möjligt. EVT anser att kravet avseende inspelning när vagnen är avaktiverad är realiserbart. I bolagets anbud anges att detta är möjligt både genom tidsfördröjning eller via t.ex. rörelsedetektor (följer av bolagets anbud p 4.3). Det var således felaktigt att inte medta denna punkt vid utvärderingen. Gothia, som klargjorde i sitt anbud att det inte kunde tillhandahålla denna option, borde därmed inte ha erhållit 2 poäng. Poängsättningen i denna del är dessutom felaktig när uppfyllande av alla fem optionerna ger 2 poäng, medan det saknar betydelse om en eller fyra optioner är uppfyllda för erhållande av 1 poäng. Korrekt poängfördelning hade varit 1 poäng per uppfylld option. Oavsett vilket så har poängsättningen inneburit att Gothias anbud särbehandlats och gynnats genom uteslutningen av denna punkt.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**

1.4 Vad gäller poängutvärderingen beträffande Garanti/Leveranstid/-Leverantörens tekniska förmåga föreligger också felaktigheter. Här har EVT erhållit 0 poäng beträffande seriefelsgaranti. I underlaget anges som ett skall-krav att garantin ska vara 24 månader samt som en upplysning att det kommer ingå en seriefelsgaranti i det slutliga avtalet med visst närmare där citerat innehåll i denna klausul (5.4 FFU). Innebörden härav är att seriefelsgarantin ingår i det avtal som anbudet avser såvida det inte uttryckligen undantagits i anbudet. Av bolagets anbud framgår att 24 månaders garanti lämnas och att det inte gjorts något undantag för seriefelsgaranti. Detta innebär att bolaget rätteligen borde ha fått en poäng.

1.5 I Gothias och Actias anbud anges ingen garantiutfästelse. Betydelsen härav är att varken Gothia eller Actia borde ha fått någon seriefelsgaranti-poäng och inte heller de 4 poäng som tilldelats avseende garanti. Dessutom anges det i bolagets anbud följande, "Vi har tagit fram ett system som uppfyller de krav som ställts i förfrågningsunderlag, diarie nr 3335 samt ger ytterligare möjligheter för utveckling och funktioner som inte finns med i förfrågningsunderlaget.". Denna lydelse är precis lika upplysande som t.ex. den lydelse vilken Gothia fick poäng för, "Anbudet gäller enligt förfrågningsunderlag". Enligt likhetsprincipen bör det som Gothia angett även gälla för bolaget.

1.6 När det gäller leveranstid till färdigt montage på samtliga vagnar har bolaget erhållit 0 poäng. Förutsättningen för poäng är att det i anbudet har angetts en leveranstid. Bolaget har angett beräknad installationshastighet till 50 vagnar per månad och att alla systemen på vagnarna ska vara monterade på fem månader (följer av bolagets anbud p 3.15). Bolaget har därmed angett leveranstid och borde således rätteligen ha erhållit 1 poäng.

1.7 GS Spårvagn har angett att de tre anbudsgivarna Gothia, Actia och Skanska i sina anbud lämnat lösningar för den trådlösa överföringen och

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**

nätverken i depåerna. Detta bestrids och bolaget anser att anbudet inte innefattat dessa lösningar och att de inte varit prissatta. Det framgår att GS Spårvagn begärt att få in kompletteringar angående trådlöst nätverk och att Actia därefter höjt sitt anbud med 1 240 165 kr samt att Gothias anbud i den delen höjdes till 2 052 000 kr. Det är frågan om avsevärda kompletteringar eftersom kompletteringarna innebar höjningar av anbudet med avsevärda belopp samt trådlöst nätverk inte ingick i dessa anbud. Det är uppenbart att det är otillåtna kompletteringar. Det framgår av underlaget att anbudet skulle vara GS Spårvagn tillhanda senast den 1 mars 2010 (2.4 FFU). Gothia inkom med sin komplettering den 23 april 2010. Actia kompletterade sitt yttrande den 26 april 2010. Skanskas komplettering är daterad den 6 april 2010. Att medge ändring i anbud efter anbudstidens utgång innebär brott mot likabehandlingsprincipen. Reservationsvis har det i förfrågningsunderlaget angetts att förhandlingsformen inte innebär någon utfästelse om att beslutet kommer att föregås av förhandling. Beträffande förhandlat förfarande som innebär uteslutning av anbudsgivare ska det enligt lag anges redan i förfrågningsunderlaget på vilka grunder en sådan reduktion av antalet anbudsgivare kommer att ske och till vilket antal reduktion kommer att ske. Detta är inte fallet.

Gothias anbud avser endast programuppdateringar och inte något trådlöst centralt nätverk i depåerna som ska kunna överföra lagrade videoinspelningar trådlöst (följer av Gothias anbud p 5.5). Actias anbud avser visserligen en Wi-Fi lösning men inkluderar inte mottagande av nätverksenheter i depåerna (följer av Actias anbud p 1.5). Skanska har i sitt anbud lämnat före den 1 mars 2010 inte tagit med ett trådlöst centralt depåsystem för vitala efterfrågade funktioner som trådlös nedladdning av video eller loggar och uppdateringar av systemet. I stället har man erbjudit ett Wlan-system med extern lagring någonstans i Sverige av video. Detta bryter mot skall-kravet som anger att videosystemet ska uppfylla de kraven som ställs i Länsstyrelsens godkännande (bil. 1, p 3.1). Det klargörs i det beslutet den

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**

5 september 2009 att inspelat material endast får vara tillgängligt för företagets säkerhetschef eller den han sätter i sitt ställe och att materialet ska förvaras inlåst i ett utrymme som endast ovanstående personer har tillgång till.

Då det är klarlagt att detta har tillkommit efter anbudstidens utgång har därmed anbudet inte uppfyllt skall-kraven beträffande trådlöst nätverk vid tiden för ingivande av anbudet. Därmed ska anbudet utvärderas så som de var när anbudstiden gick ut, utan kompletteringar. Då dessa anbud således inte var kompletta och omfattade hela det videosystem med de funktioner som underlaget ställde krav på ska dessa anbud förkastas och en ny utvärdering göras med bortseende från dessa anbud.

Sammanfattningsvis innebär ovanstående för bolagets del att det borde ha fått ytterligare 2 poäng vilket i sin tur medför att dess sammanlagda poäng rätteligen borde ha uppgått till 71 poäng. Det i sin tur innebär att det rätteligen skulle ha kommit på tredje plats i poängutvärderingen.

2 Skall-kraven beträffande AB Gothia Kameraövervakning

Gothias anbud uppfyller inte skall-kraven i följande hänseenden och borde därför inte ha gått vidare till poängutvärderingen.

2.1 Utbildning ska ingå i offererat pris och särskild vikt ska läggas vid utbildningsbehovet (4.5 FFU, bil. 1 p 4.3.2). I Gothias anbud anges att utbildningen avser kameror, LED-boxar och inspelningsutrustning avseende teoretisk och praktisk genomgång av byte och injustering i vagn. Detta innebär att utbildningen endast avser den tekniska utrustningen och inte mjukvaran, dvs. användningen av dataprogrammen för att åstadkomma t.ex. framtagande av önskade filmsekvenser avseende händelser som inspelats. Då detta är själva syftet med kameraövervakning så är det både erforderligt och nödvändigt med utbildning avseende mjukvaran.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**

2.2 Garanti på reservdelar ska uppgå till minst åtta år (4.8 FFU). I Gothias anbud lämnas ingen reservdelsgaranti.

2.3 Garanti ska lämnas på 24 månader (5.4 FFU). I Gothias anbud lämnas ingen garanti, tvärtom anges att någon driftsäkerhet inte kan garanteras. Om en allmän klausul med innehållet att anbudet gäller enligt förfrågningsunderlag skulle vara acceptabel skulle det innebära att något annat överhuvudtaget inte skulle behöva anges förutom priset.

2.4 KravstandardEN EN50155 ska vara uppfylld (bil.1 p 3.2). I Gothias anbud anges inte detta. Även här kan inte en allmän klausul med innehållet att anbudet gäller enligt förfrågningsunderlag uppfylla detta skall-krav. Att GS Spårvagn uppfattat det på detta sätt är en efterhandskonstruktion som framgår av Gothias svar på utsända frågor där Gothia fått frågan om utrustningens certifiering/standard.

2.5 Tiden för fastpris ska indexregleras och anbudsgivaren ska ange förslag till indexklausul (6.2 FFU). Gothias anbud anger endast att anbudet gäller enligt förfrågningsunderlaget, dvs. till den 31 december 2010. Att det inte är ett skall-krav kan inte utläsas ur förfrågningsunderlaget.

2.6 Vilken driftsäkerhet som garanteras ska anges (bil.1 p 4.1.5). Gothia anger inte någon driftsäkerhet som garanteras för utrustningen (följer av Gothias anbud p 4.1.5). Tillförlitlighet är något som förekommer under en produkts livslängd. När livslängden är slut finns det ingen tillförlitlighet. Tillförlitlighet mäts i felprocent medan livslängd mäts i tid/år. Det är uppenbart frågan om olika begrepp. Förväntad livslängd ska anges (bil. 1, p 3.3). Gothia har inte uppgett att tillförlitligheten/driftsäkerheten är 100 procent och det kan inte heller intolkas i deras anbud eftersom underlaget gör skillnad mellan livslängd och driftsäkerhet. Härutöver tillkommer att

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1

DOM

Sida 8
13746-10

livslängd inte har angetts på t.ex. kameror som är mest väsentligt för utrustningen.

2.7 Pris ska anges inklusive montage (6.1 FFU). Enligt Gothias anbud kommer beställarens serviceavdelning att anställas för service och installation. Detta innebär att Gothias prisuppgift inte innehåller montage av utrustningen. Det innebär vidare att prisuppgiften inte är jämförbar eftersom det antingen förutsätter att beställaren utför installationen eller eventuell service utan ersättning, med ersättning som är hemlig eller inte angiven. Det innebär också att övriga anbudsgivare inklusive bolaget inte fått möjlighet att lämna anbud innefattande denna variabel. En sådan överenskommelse strider mot likabehandlingsprincipen. Gothias anbud lever således inte upp till skall-kravet på prisuppgift. Det saknar härvid helt betydelse att Gothia avsåg att i någon mån betala den upphandlande enheten för detta eftersom det inte faller inom ramen för offentlig upphandling att bedöma om sådan ersättning är marknadsmässig.

2.8 Leveransvillkoren ska vara DDP (5.2 FFU). Gothia har i sitt anbud angett att "Allmänna villkor för anbud och leveranser gäller". I ett anbud kan detta endast innebära två saker. Det kan vara att Gothia har egna villkor för leveranser som innefattas i anbudet eller att det som avses är allmänna villkor enligt lag och därmed avviker från vad som anges i underlaget.

2.9 GS Spårvagn har med begärd offert ingett till bolaget en kopia av e-post skrivet av Dieter Weise. Där anges att "Offertens brevhuvud har av misstag blivit feldaterad (missad automatuppdatering). Offerten skickades till Gothia Kameraövervakning 2010-02-25.". Detta är en direkt felaktig uppgift från GS Spårvagn. Av offerten framgår på samtliga sidor datumet 2009-08-03. En automatuppdatering kan endast innebära att datumet på ett dokument blir nyare än det rätteligen skulle vara. En missad automatupp-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1

DOM

Sida 9
13746-10

datering medför att dokumentet har det datum som det i verkligheten hade när det utfärdades, trots att det utskrivits på nytt. Slutsatsen är att Gothia, som offerten är riktad till, redan från början och före upphandlingen, hade en överenskommelse med prisuppgift om att delar av föremålet för upphandlingen skulle utföras av fordonsteknikenheten. Det är något som de andra anbudsgivarna inte haft tillgång till. EVT frågade inför anbudsinslämningen om det var möjligt för fordonsteknikenheten att utföra detta arbete mot ersättning, men fick ett nekande svar. Detta är anmärkningsvärt.

En direkt bekräftelse är att det nederst till höger på offertens alla sidor anges registreringsnumret 556353-3412 och i samma position på tilldelningsbeslutet anges registreringsnumret 556772-3902. Det första registreringsnumret tillhör Göteborgs Spårvägar AB medan det andra tillhör GS Spårvagn AB. I förfrågningsunderlaget anges att GS Spårvagn från den 1 november 2009 är ett eget aktiebolag. Av detta framgår att GS Spårvagn lämnat en osann uppgift till rätten.

3 Skall-kraven beträffande Actia Nordic AB

Vad gäller Actias anbud så uppfyller det inte följande skall-krav varför dess anbud rätteligen skulle ha förkastats. Actia har i anbudet inte angett följande uppgifter.

3.1 Utbildning ska ingå och förslag på omfattning därav ska anges i anbudet (4.5 FFU).

3.2 Driftsäkerhet som garanteras ska anges (bil 1. p 4.1.5).

3.3 Leveransvillkoren ska vara DDP (5.2 FFU).

3.4 Leverans av reservdelar ska anges (4.8 FFU).

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**

3.5 Anbudsgivaren ska ange vilken serviceorganisation som kan anges (4.6 FFU).

GS Spårvagn AB

GS Spårvagn anser att ansökan ska avslås och anför i huvudsak följande.

1.1.1 GS Spårvagn har genomfört upphandlingen i enlighet med relevant lagstiftning och de principer som ligger till grund för densamma. EVT har således inte lidit någon skada och kan inte heller komma att lida skada i anledning av aktuell upphandling. Av utvärderingstabellens första sida framgår det tydligt att en av anbudsgivarna inte har uppfyllt kravet på att redovisa sin miljöplan eller redogöra för hur miljöarbetet bedrivs inom företaget genom att det i den utvärderingsrutan inte står OK samt att rutan är överkryssad.

1.2.1 GS Spårvagn har vid utvärderingen av optionerna gett anbudsgivare som uppfyllt alla optioner 2 poäng och anbudsgivare som har uppfyllt någon option, men inte alla, 1 poäng.

1.3.1 GS Spårvagn har genomfört upphandlingen genom förhandlat förfarande eftersom man i inledningen av arbetet med upphandlingen fick motstridiga uppgifter från aktörerna på marknaden för kameraövervakning avseende upphandlingsföremålet. GS Spårvagn har under upphandlingens gång insett att kravet avseende inspelning när vagnen är avaktiverad inte är tekniskt realistiskt eftersom vagnarna emellanåt står i depå veckovis. I anledning av detta har ingen utvärdering gjorts av denna optionspunkt.

Bolaget har i sitt anbud uppgett att under alla omständigheter skulle MDVRen känna att det inte finns tillräckligt med ström i fordonets batterier och stänga ned sig själv (följer av bolagets anbud pkt 4.3, s. 18). Bolaget lämnar med andra ord ingen garanti för att inspelning skulle komma att

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**

fungera ständigt när vagnarna är avaktiverade. Detta stämmer väl överens med GS Spårvagns bedömning att kravet inte var realistiskt eftersom vagnarna emellanåt står i depå veckovis.

1.4.1 – 1.5.1 Garanti och seriefelsgaranti är två olika krav som måste uppfyllas eftersom det är stor skillnad på en garanti och en seriefelsgaranti. Gothia har i sitt anbud angett att "Anbudet gäller enligt förfrågningsunderlag" och Actia har i sitt anbud angett att "Vad gäller uppfyllande respektive acceptering av samtliga i upphandlingen övriga angivna krav och förpliktelser, vilka ej synes vara kopplade till några formella krav på redovisning eller kommentarer i anbudet, bekräftas härmed att Actia Nordic AB accepterar och uppfyller dessa.". I och med det har Gothia och Actia lämnat seriefelsgaranti medan EVT inte har angett att seriefelsgaranti lämnas. Den skrivning som bolaget hänvisar till och anser är att jämställa med Gothias skrivning är en generell beskrivning av det system som bolaget har tagit fram. Ett system har ingenting med lämnade garantier att göra och att systemet uppfyller de krav som ställts i förfrågningsunderlaget innebär inte att bolaget har lämnat en seriefelsgaranti.

1.6.1 Vad EVT anför avseende att bolaget har uppgett leveranstid till färdigt montage på samtliga vagnar är korrekt. EVT borde rätteligen ha tilldelats ytterligare en poäng och därmed uppnått 70 poäng och placerat sig på delad tredje plats.

1.7.1 Av förfrågningsunderlaget framgår att anbudsgivarna kan komma att kallas till presentation och förhandling av sin erbjudna lösning. GS Spårvagn ansåg det inte nödvändigt att kalla någon till muntlig presentation, varför hänsyn till en sådan heller inte har kunnat tas vid utvärderingen. Upphandlingen har genomförts med förhandlat förfarande. GS Spårvagn valde att förhandla med de tre leverantörer som hade ingivit de bästa anbuden, dvs. Gothia, Actia och Skanska. Samtalet har ägt rum den 31 mars

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avdelning 1

DOM

Sida 12
13746-10

2010 i GS Spårvagns lokaler. Samtliga tre leverantörer hade i sina anbud lämnat lösningar för den trådlösa överföringen och nätverken i depåerna och hade därmed uppfyllt detta skall-krav. Vid förhandlingarna uppdagades dock att de tre leverantörerna, liksom troligen även andra anbudsgivare, hade missuppfattat vad som krävdes för att nätverken i depåerna skulle kunna fungera som GS Spårvagn önskade, varför de fick precisera sina anbud. Efter det att preciseringarna var gjorda kontrollerade GS Spårvagn om detta hade förändrat rangordningen i upphandlingen. De tre leverantörerna återfanns emellertid även efter preciseringarna på samma platser i rangordningen som tidigare, på plats 1 – 3.

Gothia, Actia och Skanska har lämnat anbud på lösningar för den trådlösa överföringen och nätverken i depåerna. I Gothias anbud återfinns lösningen under p 5.8, i Actias anbud under p 1.5 och i Skanskas anbud under p 5 och 6.

Gothias anbud uppfyller skall-kraven enligt följande.

2.1.1 Utbildningen avser service och inte mjukvara. Det finns inget krav i underlaget avseende utbildning för mjukvaran utan vad som krävs är ett förslag på omfattningen av utbildning ska anges i anbudet. Gothia har offererat utbildning och lämnat förslag på omfattningen, varför Gothia har uppfyllt kravet.

2.2.1 Gothia har i sitt anbud uppgett att anbudet gäller enligt förfrågningsunderlaget, därmed har Gothia lämnat reservdelsgaranti.

2.3.1 Gothias anbud gäller enligt förfrågningsunderlaget, varför Gothia har lämnat garanti på 24 månader.

2.4.1 Gothias anbud gäller enligt förfrågningsunderlaget, varför Gothia uppfyllt kravstandarden EN50155.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**

2.5.1 Anledningen till GS Spårvagn önskade att anbudsgivarna skulle lämna förslag till indexklausul var att GS Spårvagn skulle utforma en indexklausul för upphandlingskontraktet, inte ett krav som måste uppfyllas av anbudsgivarna för att delta i upphandlingen.

2.6.1 Tillförlitlighet är detsamma som livslängd samt antal fel per tidsenhet, med andra ord detsamma som driftsäkerhet. Gothia har uppgett att de mest centrala komponenterna, inspelningsenheten och hårddiskar har en livslängd på 15 respektive 4-5 år, vilket innebär att tillförlitligheten och driftsäkerheten för komponenterna är hundra procentig under de perioderna.

2.7.1 Gothia har vad avser montage av ny utrustning vänt sig till en enhet, Fordonsteknik, inom GS Spårvagn med förfrågan om Gothia kan anlita dem som underleverantör för den delen av upphandlingen. Fordonsteknik har lämnat Gothia en offert för utförandet av tjänsten, vilken Gothia har godtagit. Kostnaden ingår i Gothias anbudspris. Den upphandlande enheten inom GS Spårvagn har inte varit inblandad i eller haft vetskap om förfrågan och offert. Även EVT har haft möjlighet att vända sig till Fordonsteknik eller annan entreprenör för att anlita underentreprenör för montage av ny utrustning.

2.8.1. Företrädare för Gothia har vid kontroll uppgett att Gothia inte har några allmänna villkor, varför sådana inte heller har ingivits till GS Spårvagn. Anbudet gäller enligt vad som anges i anbudet enligt förfrågningsunderlaget, varför Gothias leveransvillkor är DDP enligt Incoterms 2000.

2.9.1 GS Spårvagn bestriker att någon felaktig uppgift har lämnats till förvaltningsrätten.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM***Beträffande Actias anbud anförts följande*

3.1.1 Actia har angett att utbildning ingår och lämnat förslag på omfattningen av denna (följer av Actias anbud flik 5).

3.2.1 Driftsäkerhet anges (följer av Actias anbud flik 6).

3.3.1 Vilka leveransvillkor som garanteras anges (följer av Actias anbud flik 7).

3.4.1 Actia har i sitt anbud angett att "Vad gäller uppfyllande respektive acceptering av samtliga i upphandlingen övriga angivna krav och förpliktelser, vilka ej synes vara kopplade till några formella krav på redovisning eller kommentarer i anbudet, bekräftas härmed att Actia Nordic AB accepterar och uppfyller dessa.". Härmed har Actia lämnat reservdelstillgångsgaranti.

3.5.1 Actia har angett vilken serviceorganisation som erbjuds (följer av Actias anbud flik 6).

4 GS Spårvagn AB:s yrkande om brister i EVT:s anbud*GS Spårvagn AB*

Vid en närmare granskning av EVT:s anbud har GS Spårvagn upptäckt att anbudet inte uppfyller de krav som ställs i förfrågningsunderlaget och således skulle ha förkastats vid anbudsutvärderingen. En begäran om överprövning kan endast bifallas om två rekvisit är uppfyllda, det gäller fel- och skaderekvisitet. Även om rätten skulle finna att felrekvisitet är uppfyllt avseende någon del kan EVT:s ansökan inte vinna bifall. Skaderekvisitet är inte uppfyllt då bolagets eget anbud innehåller brister och således skulle ha förkastats. Vid ett bifall till ansökan skulle resultatet vid en eventuell ny utvärdering bli att EVT:s anbud förkastas. Det faktum att de nu angivna

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**

bristerna redovisas först i överprövningsprocessen utgör inget hinder för att dessa ska beaktas.

4.1 Utbildning i erforderlig omfattning ska ingå i offererat pris samt förslag om omfattning ska anges i anbudet (4.5 FFU). Bolaget har uttryckligen angett att först i händelse av en beställning kommer ett förslag på träningsprogram att tas fram. I anbudet anges därefter de utbildningsnivåer som vanligtvis offereras. Denna information utgör inte ett uppfyllande av förfrågningsunderlagets krav.

4.2 Leveransvillkor ska vara DDP Incoterms 2000 (5.2 FFU). Lydelsen är både klar och generell. Det anges inte något undantag för reservdelar eller något annat. EVT har i sitt anbud angett leveransvillkor "fritt vårt lager" avseende reservdelar. Det faktum att leveransvillkoret endast avser reservdelar innebär inte att villkoret i EVT:s anbud inte är en brist. Vidare anger underlaget 24 månaders garanti (5.4 FFU). EVT har uppgett tolv månaders garanti för reservdelar. Dessutom anges "Frakt tillkommer". Då fraktkostnaden inte angetts kan jämförelse med andra anbud eller en rättvisande bild av dessa kostnader inte ske. Krävs t.ex. uppgift om hur lång garanti som lämnas utan att det finns någon lägsta gräns preciserad i förfrågningsunderlaget, går det inte att uppfylla kravet genom att säga att anbudet är i enlighet med förfrågningsunderlaget.

4.3 Av underlaget följer att anbudsgivarna ska ange pris för bl.a. optioner (6.1 FFU). Bolaget har i sitt anbud inte angett någon prisuppgift för optionerna, varför kravet inte är uppfyllt.

EVT Svenska AB har rörande GS Spårvagn AB:s yrkande om brister i

EVT:s anbud anfört följande

4.1.1 I bolagets anbud anges att vid beställning kommer bolaget att ta fram ett komplett förslag på träningsprogram för den personal som GS Spårvagn

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**

anser nödvändig (följer av bolagets anbud p 1.4). Vidare anger bolaget tre nivåer som vanligtvis offereras samt specifikation av utbildning med ämnesinnehåll för tre olika personalkategorier inklusive antal personer och tid. EVT anser att det vid beställning kommer att ta fram ett komplett förslag på träningsprogram. Av underlaget framkommer inte att det som ett skall-krav ska anges ett komplett träningsprogram.

4.2.1 EVT har angett pris på reservdelar och hur länge de finns tillgängliga. Av anbudet följer leveransvillkoren DDP och att garantin gäller 24 månader (följer av bolagets anbud p 5.1.7 och 5.1.11).

4.3.1 GS Spårvagn uppger att bolaget inte angett något pris för optionerna och som det får förstås att bolagets ansökan inte kan bifallas på grund av brist i skaderekvisitet. Av utvärderingen som gäller priset framgår att GS Spårvagn vid utvärderingen inte har tagit någon hänsyn till ev. prisuppgift på optionerna. Då detta inte ingått i utvärderingen kan det inte påverka bedömningen av skaderekvisitet. Av underlaget gällande anbudsutvärdering finns inte heller angivet om och i så fall hur pris på optionerna ska utvärderas. Det finns således inte något på förhand angett bedömningskriterium för sådan utvärdering, varför det inte kan påverka bedömningen av skaderekvisitet. Det bestrids att bolaget inte angett pris på optionerna. I bolagets anbud anges att "De kostnader som tillkommer för optionerna är montering/inkoppling av givare 5412 MDVBR för aktivering vid avstängd vagn" (6.2 FFU, följer av bolagets anbud p 5.1.10). Slutsatsen härav är att detta är den kostnad som tillkommer innebärande att de fyra andra optionerna ingår i EVT:s pris för videosystemet. I det videosystem som EVT erbjuder ingår dessa möjligheter och medför därför ingen extra kostnad.

Vad gäller optioner har bolaget endast angett att kostnaden för montering/inkoppling av givare tillkommer. Det är således endast frågan om en tillkommande arbetskostnad och denna kostnad är prissatt till 400 kr/tim

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1

DOM

Sida 17
13746-10

(följer av bolagets anbud p 5.1.4). I underlaget anges endast att inspelning ska kunna ske när vagnen är avaktiverad (avstängd). Där anges inte vilken händelse som ska starta inspelningen. Beroende på vilken händelse som GS Spårvagn väljer sitter givaren på olika ställen på vagnen och medför därför olika arbetstillgång. Om GS Spårvagn hade uppfattat att priset avseende optionerna var oklart på något sätt hade GS Spårvagn kunnat be om precisering vilket får anses innebära att GS Spårvagn inte uppfattade att det förelåg någon oklarhet av betydelse.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser m.m.

LUF har genom SFS 2010:0572 genomgått vissa ändringar vilka, enligt övergångsbestämmelserna, trätt i kraft den 15 juli 2010. Enligt övergångsbestämmelserna ska äldre bestämmelser gälla för upphandlingar som påbörjats före ikraftträdandet. Nedan redovisas i målet tillämpliga bestämmelser.

Förvaltningsrätten har enligt 16 kap. 2 § första stycket LUF att pröva om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 24 § eller någon annan bestämmelse i lagen. Om så är fallet och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt 1 kap. 24 § LUF ska upphandlande enheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1

DOM

Sida
13746

Av 15 kap. 16 § LUF framgår att en upphandlande enhet ska anta antingen det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga för den upphandlande enheten, eller det anbud som har lägst pris. Bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga ska göras enligt 12 kap. 1 § andra stycket. Den upphandlande enheten ska antingen ange hur de olika kriterierna som avses i 12 kap. 1 § andra stycket ska viktas vid bedömningen eller ange kriterierna i fallande prioritetsordning. Kriterieviktningen får anges som intervall med en lämplig största spridning. Kriterieviktningen eller prioritetsordningen ska anges i annonsen om upphandling, i ansökningsinbjudan eller i förfrågningsunderlaget.

I 12 kap. 1 § andra stycket LUF föreskrivs att vid bedömningen av vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga ska enheten ta hänsyn till olika kriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet, såsom pris, leverans- eller genomförandetid, miljöegenskaper, driftkostnader, kostnadseffektivitet, kvalitet, estetiska, funktionella och tekniska egenskaper, service och tekniskt stöd.

Utredningen i målet

Upphandlande enhet är GS Spårvagn som är ett eget aktiebolag, ingående i koncernen Göteborgs Spårvägar AB som är ett helägt kommunalt aktiebolag. GS Spårvagn utför entreprenad i form av spårvagnstrafik för huvudmannen Trafikkontoret. GS Spårvagn har i sitt förfrågningsunderlag uppgett att vid prövningen av anbud kommer det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga att antas (2.7 FFU).

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrättens prövning utgör en kontroll av om det finns skäl att

...

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1

DOM

Sida 19
13746-10

se i lagen. Förvaltningsrätten ska endast beakta de grunder som sökanden har framfört i målet (jfr Regeringsrättens avgörande RÅ 2009 ref 69).

GS Spårvagn AB:s yrkande om brister i EVT:s anbud

I förevarande mål har GS Spårvagn under upphandlingen ansett att bolagets anbud uppfyllde ställda skall-krav och utvärderat detta. Först under pågående process i förvaltningsrätten har GS Spårvagn ändrat uppfattning och funnit att så inte är fallet. Det ankommer inte på förvaltningsrätten vid en överprövning att på den upphandlande enhetens yrkande som första instans pröva frågan om huruvida ett anbud som den upphandlande enheten tidigare har låtit gå vidare till utvärderingen rätteligen skulle ha förkastats av den upphandlande enheten. Då GS Spårvagn i detta mål tidigare godtagit bolaget som leverantör och utvärderat dess anbud, föreligger det således risk för skada för bolaget, varför det på grund av vad GS Spårvagn anfört i denna del inte föreligger skäl för att nu inte pröva bolagets ansökan om överprövning.

GS Spårvagn AB:s poängutvärdering

Inledningsvis konstateras att parterna är överens om att bolaget vid utvärderingen rätteligen skulle ha tilldelats 70 poäng. Förvaltningsrätten finner ingen anledning att frångå denna bedömning. Bolaget har även angett beräknad installationshastighet för samtliga vagnar och borde rätteligen ha tilldelats ytterligare 1 poäng i utvärderingen.

Anbudet från Gothia och Actia innehåller klausuler som GS Spårvagn har gjort gällande innebär att en del av skall-kraven i förfrågningsunderlaget ska anses vara uppfyllda. I Gothias anbud anges "Anbudet gäller enligt förfrågningsunderlag" och i Actias anbud "Vad gäller uppfyllande respektive acceptering av samtliga i upphandlingen övriga angivna krav och förpliktelser, vilka ej synes vara kopplade till några formella krav på redovisning eller kommentarer i anbudet, bekräftas härmed att Actia Nordic

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1

DOM

Sida 20
13746-10

AB accepterar och uppfyller dessa.". Även EVT har i sitt anbud i och för sig en liknande lydelse, "Vi har tagit fram ett system som uppfyller de krav som ställts i förfrågningsunderlag, diarie nr 3335 samt ger ytterligare möjligheter för utveckling och funktioner som inte finns med i förfrågningsunderlaget.". Enligt förvaltningsrättens mening innebär inte sådana alltomfattande klausuler i ett anbud att skall-kraven kan anses vara uppfyllda i de fall ett direkt svar på skall-kravet måste anses vara ett krav.

Vare sig enligt LUF eller förfrågningsunderlaget följer något krav på att en förteckning ska finnas över de anbud som uppfyller skall-kraven. GS Spårvagn har därmed, som gjorts gällande, inte frångått LUF eller något krav i förfrågningsunderlaget avseende avsaknad av sådan redovisning. Beträffande poängsättningen för angivna optioner i anbuden finner förvaltningsrätten att utvärderingens poängsättning inte strider mot förfrågningsunderlaget. Förvaltningsrätten vill dock påpeka att det inte är tillåtet att utvärdera anbud som inte uppfyller alla skall-krav.

Skall-kraven beträffande AB Gothia Kameraövervakning

Förfrågningsunderlaget anger att den driftsäkerhet som garanteras för utrustningen ska anges (4.1.5 FFU) samt att utrustningens underhållsbehov och tillförlitlighet ska anges (4.4 FFU). Förfrågningsunderlaget efterfrågar därmed endast tillförlitligheten av utrustningen, men det framgår inte vilka termer eller mått som krävs vara för att uppnå en viss standard. Det synes tillräckligt att uppgifter kring tillförlitlighet, även i vidare termer, kan anges för att erhålla poäng. Gothia har i sitt anbud angett uppgifter kring livslängd, driftsäkerhet samt felpresentation och felindikering (följer av Gothias anbud p 3.3, 4.1.2, 4.1.5, 6.3). Då sådana uppgifter framkommer av anbudet anses Gothia uppfylla skall-kravet i dessa delar.

I underlaget anges också skall-kravet att utbildning ska ingå i offererat pris samt att det åsyftar den service som GS Spårvagn avser att utföra (bil. 1, p

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**

4.3.2). Således kan inte utbildning för mjukvara anses vara ett skall-krav när det inte finns angett som ett krav i underlaget. Gothia har inte behövt ange uppgift om utbildning för mjukvara och uppfyller således skall-kravet beträffande utbildning.

Det anges dessutom att anbudsgivaren ansvarar för montage av ny utrustning (bil. 1, p 4.2.1). Vem som ska utföra monteringarna avser en praktisk fråga som inte berör frågan om ansvar eller service. Gothia har rätt att välja underleverantör, och detta undantar inte Gothia från ansvar eftersom upphandlingskontraktet ingås mellan GS Spårvagn och leverantören. EVT har vidare gjort gällande att anbudspriset inte framkommer med hänsyn till att servicen av underleverantören inte ingår i Gothias anbud. GS Spårvagn har i förfrågningsunderlaget uppgett att GS Spårvagn kommer att utföra service enligt instruktioner från leverantören (bil. 1, p 4.3.2). Denna del gäller alla anbudsgivare och inte endast Gothia, vilket innebär att Gothias prisuppgift avser en total kostnad. Av Gothias anbud framkommer pris per år för fullservice, samt att den service GS Spårvagn utför inte kommer innebära att en kostnad tillkommer för pris per år. Förvaltningsrätten finner att Gothia inte frångått skall-kravet i detta avseende. Förvaltningsrätten anser inte heller av vad EVT anfört visat att Gothia redan före anbudstiden haft en överenskommelse med GS Spårvagn om prisuppgift för delar av upphandlingen.

GS Spårvagn har som skall-krav uppgett att leveransvillkor ska vara DDP enligt Incoterms 2000 (5.2 FFU). Gothias anbud innehåller lydelsen "fritt Gothia Kamerövervaknings lager". Förvaltningsrätten anser att då Gothia anfört andra specifika villkor för leverans än vad som efterfrågats i förfrågningsunderlaget kan anbudet med hänvisning till klausulen "Anbudet gäller enligt förfrågningsunderlaget" inte anses uppfylla ställt skall-krav. Gothias anbud uppfyller således inte detta skall-krav.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1

DOM

Sida 22
13746-10

Det framgår att kravet garanti av reservdelar ska uppgå till minst åtta år (4.8 FFU), att anbudsgivaren i anbudet ska ange förslag till indexklausul (6.2 FFU), att garanti ska vara 24 månader (5.4 FFU) samt att kravstandarden framgår i EN50155 (bil. 1, p 3.3). Gothias anbud saknar sådana uppgifter. Förvaltningsrätten finner att då Gothia inte besvarat dessa skall-krav i sitt anbud måste det anses som uppgifter härom saknas, varvid Gothia inte uppfyller dessa skall-krav. Vidare saknas i Gothias anbud uppgifter om pris för option (6.1 FFU) och anbudet uppfyller därmed inte heller detta skall-krav.

Skall-kraven beträffande Actia Nordic AB

Actia har i sitt anbud angett uppgifter kring samt omfattning av utbildning, driftsäkerhet, leveransvillkor, reservdelar samt serviceorganisation (följer av Actias anbud under flik 5 – 7). Vad EVT anfört visar således inte att Actias anbud inte uppfyller ställda skall-krav.

Förfrågningsunderlaget

Ett grundläggande krav när det gäller upphandling är att förfrågningsunderlaget ska vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande enheten tillmäter betydelse vid upphandlingen samt att utvärderingsmodellen är utformad så att den är ägnad att leda till ett rättvisande resultat, dvs. att det anbud som är mest ekonomiskt fördelaktigt antas. Kriterierna ska således vara formulerade på ett sådant sätt att alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla anbudsgivare kan tolka kriterierna på samma sätt. Detta följer också av gemenskapsrättens krav på likabehandling, förutsebarhet och transparens.

En upphandlande myndighet får begära att ett anbud förtydligas eller kompletteras om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning. GS Spårvagn har efter anbudstiden begärt in kompletteringar i form av förtydliganden för den trådlösa överföringen och nätverken. Möj-

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**Sida 23
13746-10

lighet till komplettering har getts endast tre av anbudsgivarna som GS Spårvagn har bedömt uppfyller skall-kraven. Ett sådant förfarande strider mot principen om likabehandling. Dessutom har GS Spårvagn även anfört att flera av anbudsgivarna troligen haft olika uppfattning kring kraven. Vid sådan uttalad missuppfattning kan det inte anses vara förenligt med principen om likabehandling att begära in uppgifter från endast en del av anbudsgivarna. Även priset har justerats och därmed fått konsekvens för poängutvärderingen. Det kan därmed inte uteslutas att dessa omständigheter kan ha påverkat upphandlingens konkurrensuppsökande skede.

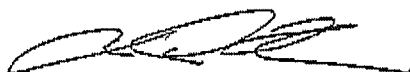
Som skall-krav anges även att inspelning ska kunna ske när vagnen är avaktiverad och avstängd (bil.1, p 6.2). GS Spårvagn har anfört att man efter motstridiga uppgifter från aktörerna på marknaden under upphandlingens gång insett att kravet inte är tekniskt realistiskt och därför har man inte utvärderat detta. Samtliga krav och kriterier ska finnas med i förfrågningsunderlaget och det är inte möjligt att ta bort redan ställda krav. GS Spårvagn har således frångått ett krav man ställt på anbudsgivarna. Ett sådant handlande är inte tillåtet och strider mot principen om öppenhet. Eftersom man har frångått ett skall-krav kan påverkan ha skett i det konkurrensuppsökande skedet. Även i denna del kan det inte uteslutas att någon leverantör har avstått från att lämna anbud på grund av det befintliga skall-kravet.

Förutsättningar för åtgärd med stöd av 16 kap. 2 § föreligger således. Bolaget har i första hand yrkat att rättelse sker på så sätt att utvärderingen görs om på visst sätt och i andra hand gjort gällande att förfrågningsunderlaget är bristfälligt och yrkat att upphandlingen ska göras om. Oavsett hur yrkandet är utformat har förvaltningsrätten enligt det lagrummet att välja mellan att besluta att upphandlingen ska göras om eller att den ska rättas (se RÅ ref. 47). En förutsättning för att endast den mindre ingripande åtgärden rättelse ska kunna väljas är att de fel som förekommit inte påverkat

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 1**DOM**Sida 24
13746-10

upphandlingens konkurrensuppsökande skede (se RÅ. 2008 not 26). Då i detta fall det förekommit brister i såväl förfrågningsunderlaget som vid utvärderingen är rättelse inte en tillräcklig åtgärd. Upphandlingen ska därför enligt förvaltningsrättens mening göras om.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1bLOU)

Lars-Peter Holmberg

Föredragande i målet har varit förvaltningsrättsnotarien Natalia Dimitrieva.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagander ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1B LOU